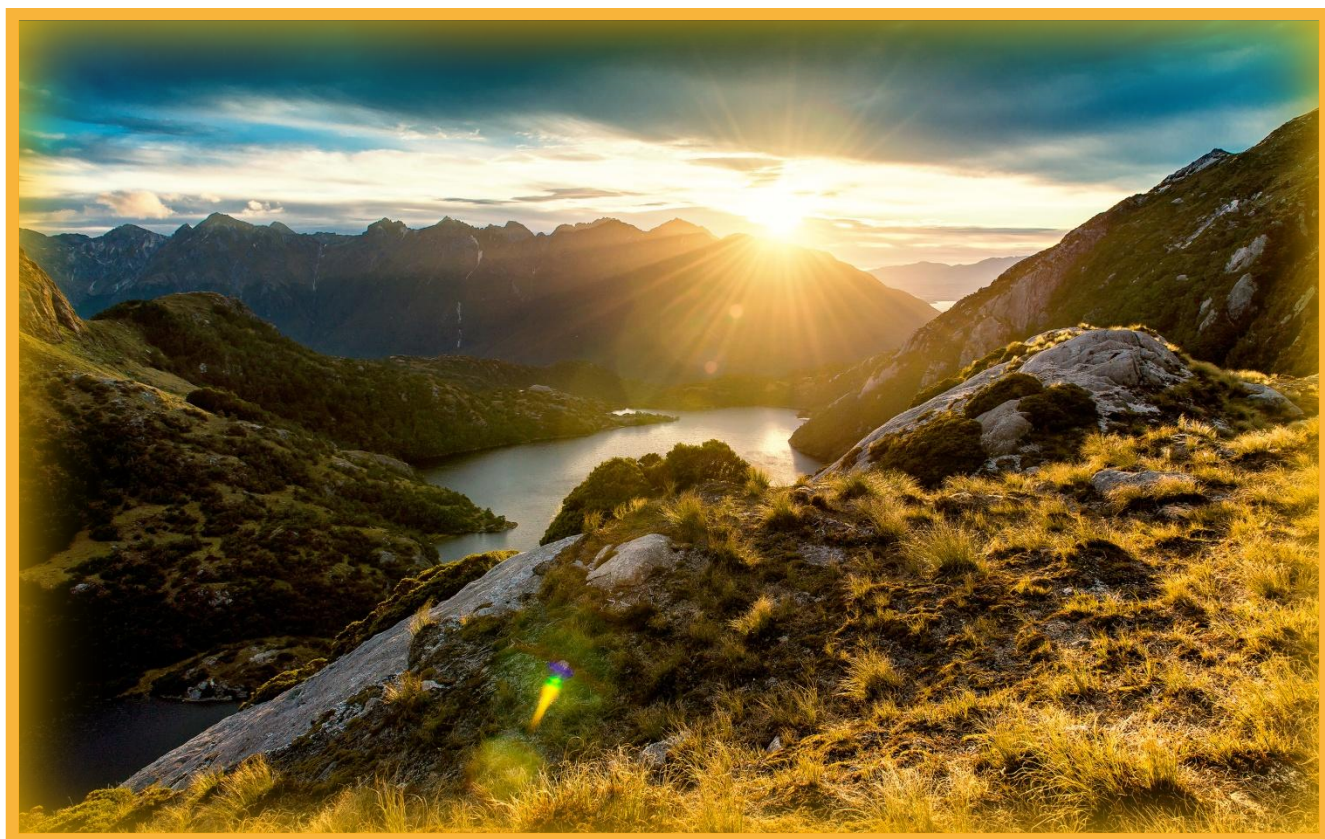

„Naplno žij a chyt’ své dny, jako když jsou to poslední. Počítej s tím, že žádný z nich tě vícekrát nepotká...“

Obsah:

Co nás čeká?	3
Ohlédnutí za děním v SeniorCentru	4
Cestovatelské okénko	8
Chvilka poezie	11
Trochu teorie o běžných věcech	12
Sedm divů světa.....	15
Trénink paměti	20
Blahopřejeme.....	22
V minulých třech měsících jsme přivítali nové klienty	23
V uplynulém období nás opustili	23

Co nás čeká?

28. 6. 2017 od 14 hodin Letní slavnosti

27. 9. 2017 od 14 hodin Tradiční posezení s Ševcovankou

Dle přízně počasí a zájmu klientů výlety po okolí (letáčky s nabídkou budou včas vyvěšeny).

Každý sudý pátek vyjíždíme na nákupní výlet (pokud máte zájem, přihlaste se u aktivizačních pracovníků).

Každý lichý pátek nás navštěvují psi přátelé z canisterapeutického sdružení Kamarád.

Ohlédnutí za dním v SeniorCentru

15. 3. 2017 přednáška o historii hudebních nástrojů,
Mgr. Pavel Josef Macků Ph.D.

20. 3. 2017 První veselý kurz kreslení, Adolf Dudek

7. 4. 2017 Velikonoční výstava

27. a 28. 4. 2017 probíhal v SeniorCentru nástavbový kurz bazální stimulace pro personál v přímé péči

12. 5. 2017 canisterapie

23. 5. 2017 Pánský klub

25. 5. 2017 Májové koulení, kde jsme obsadili krásné 2. místo

2. 6. 2017 slavnostní předání ocenění od Svazu bojovníků
za svobodu paní Ludmile Severinové

Cestovatelské okénko Hradec Králové

Hradec Králové (německy Königgrätz; latinsky Hradecz Reginae) je statutární město na východě Čech a metropole Královéhradeckého kraje. Leží na soutoku Labe s Orlicí a je součástí hradecko-pardubické aglomerace.

Pro své příhodné vlastnosti bylo území Hradce osídleno již v dobách prehistorických. Ve středověku šlo o věnné město českých královen a této době vděčí za gotickou katedrálu sv. Ducha na svém Velkém náměstí, která dnes vedle Bílé věže a Staré radnice patří mezi městské dominanty. V letech 1766 až 1857 sloužilo město jako vojenská pevnost, pro nezáměr města zrušená v roce 1884. Tím se doslova uvolnil prostor pro zlatou éru královéhradecké architektury na začátku 20. století, ze které si především díky stavbám Gočára a Kotěry město odneslo označení Salon republiky.

Krajina na soutoku Labe s Orlicí, již dominuje město Hradec Králové, byla obydlena již v době prehistorické. Archeologické naleziště na okraji města v Plotištích nad Labem vykazuje několikanásobné osídlení jak z období pravěku, tak z doby římské. Kumulace pravěkých kultur na jednom místě v blízkosti brodu přes Labe a charakter nálezů dokazují, že po celé dlouhé úseky svého osídlení měla tato významná lokalita ráz obchodního střediska. Již v 10. století zde vzniklo slovanské hradiště rodu Slavníkovců s rušným tržištěm, ovládajícím starou obchodní stezku od Krakova přes Náchod k Praze.

*Letecký pohled na historický střed
Hradce Králové*

Když roku 995 došlo ke sjednocení českých kmenů pod vládou Přemyslovců, stal se Hradec sídlem knížete a správním střediskem rozsáhlého území severovýchodních Čech po obou stranách Labe podle jeho toku od Dvora

Králové až k Pardubicím. Ve 12. století zaujímá Hradecko již několik správních okrsků, spojených v celou provincii se čtyřmi hrady, purkrabským soudem a arcijáhenstvím. Přesné datum povýšení hradiště na město není dosud známé, vlivem značného stavebního ruchu, terénních úprav, požárů a válečných škod po staletí na městském pohorku došlo ke ztrátě nejstarších archeologických stop.

Osudový význam pro vývoj městského osídlení mělo 13. století, kdy se za Přemysla Otakara I. roku 1225 stal hrad s tržním předhradím svobodným královským městem. Ještě ve 13. století byl postaven nový gotický královský hrad, kde často přebývali Přemysl Otakar I., Václav I., Přemysl Otakar II. i Václav II. Hradec ustanovil Václav II. za část věna českým královnám, které na hradě žily jako vdovy. Založení města bylo zprvu hospodářským a právním aktem, urbanistický dosah městského založení se dostavil později, teprve na přelomu 13. a 14. století. Na rozvoji města se podíleli němečtí kolonisté a početná vrstva kupců a řemeslníků, kteří osídlili ostroh v celém rozsahu. Tehdy se

vytvořila i půdorysná osnova původní městské fortifikace, vedené při úpatí návrší kolem celého jeho obvodu.

Ve 14. století vzrostla prestiž města, jehož hlavou byl královský rychtář, městská rada a obecní starší. Spravovali městskou pečeť s českým lvem, kterou známe již od roku 1362. Hospodářskou základnu města posílily výhody a dary, které městu potvrdili čeští panovníci Jan Lucemburský, Karel IV. i Václav IV. Došlo ke kodifikaci městského zřízení; monopolní postavení městských řemesel, a tím i výsadní postavení hradeckých cechů bylo zaručeno právem mílovým, příjmy měšťanů zaručovalo zase právo várečné. V té době byl Hradec Králové svým významem, rozlohou a počtem obyvatel nejvýznačnějším českým městem po Praze. Hmotným dokladem bohatství města v době, kdy v Hradci sídlil skvělý dvůr královny Elišky Rejčky, je chrám sv. Ducha z počátku 14. století na Velkém náměstí. Velký stavební ruch se vyvinul také v obou podměstích, v západním Pražském u Labe a ve východním Mýtském u Orlice. Jejich území tvořila bohatá spleť patnácti ostrovů mezi rameny obou řek, která spojovalo šestnáct mostů. Na předměstích bylo sedm farních kostelů, dva kláštery a tři špitály pro chudé a nemocné, při nichž byly také kostely.

(pokračování v příštím čísle)

(zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hradec_Kr%C3%A1lov%C3%A9)

Chvilka poezie

Co vidí slunce

Slunce svítí, slunce hřeje,
na lidi se přitom směje.
Ti se pod ním opalují,
na moři či u pobřeží,
bez starostí, bez přítěží.
Mnozí šťastní jsou.

Na jiné však svítí také,
kulatoučké slunce zlaté.
Oni však se celí třesou,
když jim padá bomba střechou.

Jednou slunce vidí radost,
jinde hrůzy, bol a starost.
Někde se tak dobře mají,
jinde zase umírají.

Umírají, neví za co.
Za co asi, za co, za co...
Za vlast? Za tu nebojují.
Fanatici, ti se rojí.
Ti se rojí v přemíře,
svět však na ně nemůže.

Svět ten od nich ruce dává,
přednost mají lidská práva.
Zavřít oči jako by,
přednější jsou obchody.

Vlajka Číny se tu snese,
hlavně když to dobře nese.
Co se nám všem honí hlavou?
Dát teroru nashledanou.

Jednou slunce vidí radost,
jindy hrůzy, bol a starost.
Snad uvidí jednou přece
samou radost v tomto světě.

Josef Svoboda
klient SeniorCentra Skuteč

Trochu teorie o běžných věcech

Sklo

Sklo je obecně homogenní a amorfní (tj. ne krystalická) pevná látka. Vzniká poměrně rychlým ochlazením taveniny, která tak nestačí vytvořit krystalovou mřížku. Zdaleka největší praktický význam má sklo, jehož hlavní složkou je oxid křemičitý (SiO_2). Hlavní surovinou k jeho výrobě je sklářský písek. Aby se snížila teplota tavení SiO_2 , přidávají se k němu různé přísady, nejčastěji uhličitan sodný (soda), uhličitan draselný (potaš) a oxid vápenatý (pálené vápno), který zlepšuje chemickou odolnost. Tak vzniká nejběžnější sodno-vápenaté sklo, z něhož se vyrábějí okenní tabule, skleněné nádoby a lahve. Křemičité sklo se vyskytuje i v přírodě jako sopečný obsidián a meteorický vltavín (moldavit), sklu se podobá také skrytě krystalický pazourek.

Od doby kamenné se používal přírodní obsidián na výrobu ostrých nástrojů, a protože byl vzácný, bylo toto sklo častým předmětem obchodu. Podle archeologických nálezů lze předpokládat, že první skutečné sklo vyrobili na pobřeží severní Sýrie, Mezopotámie nebo ve starověkém Egyptě. Nejstarší známé skleněné objekty z poloviny třetího tisíciletí př. n. l. byly korálky, vyrobené možná jako náhodný vedlejší produkt při zpracování kovové rudy nebo při glazování egyptské keramiky (fajánse). Zpočátku bylo velmi nečisté a užívalo se na výrobu ozdob, šperků, amuletů a malých nádobek na vonné oleje. Obsahovalo oxid křemičitý, vápník a sodu, jednalo se tedy o sodno-vápenaté sklo. Nejstarší datovaný skleněný předmět je patrně keramický pohár

Thutmose III. s nanášenou skleněnou výzdobou z doby kolem 1450 př. n. l.

Baňky z barevného skla

Velký pokrok ve výrobě skla udělali Římané, kteří vyráběli čiré sklo a v pozdější císařské době dosáhla výroba skleněných pohárů a nádob velmi vysoké technické úrovně. K vrcholům patří

skleněné dvouvrstvé poháry (diatreton) ze 3. a 4. století. Tvoří je vnitřní nádoba a svrchní dekorativní klec či mřížka z barevného skla s vnitřním pohárem spojená skleněnými můstky. Vznikla patrně odbroušením velké části svrchní vrstvy, způsob výroby však není plně objasněn.

Od 10. století se začínají okna chrámů a katedrál zasklívat často figurálními barevnými vitrážemi. Nejznámější příklady jsou z francouzských katedrál. Od 15. století se zasklívají i okna paláců, radnic a bohatých domů, zprvu technikou vitráže, od 16. století i většími tabulkami.

Významným střediskem výroby zrcadel, ozdobného a luxusního skla jsou Benátky, výroba skla se rozvíjí také v Čechách (český křišťál). Zároveň se rozvíjí výroba skla pro optické účely (čočky, zrcadla, hranoly), velkých zrcadel a tabulí a od 19. století masová tovární výroba tabulového i obalového skla. Ve 20. století se dále rozvíjejí výrobní technologie, vznikají nové druhy skla a nová použití ve vědě

a technice (skleněná vata, vakuová technika, obrazovky, optická vlákna atd.) Sklo se stává důležitým stavebním materiálem (drátosklo, luxfery, pěnové sklo).

Sklo obsahuje především oxid křemičitý, který je obsažen v křemeni nebo křemičitém písku (též sklářském písku), ze kterého se vyrábí. Křemen má teplotu tání kolem 2000 °C, proto se při výrobě přidávají alkalické látky, jako je soda a potaš, které snižují teplotu tání na 1000 °C. Protože alkálie snižují odolnost skla vůči vodě, což je obvykle nežádoucí, přidává se oxid vápenatý, který tuto odolnost zlepšuje.

Při měření na středověkých vitrážích byla jednotlivá sklíčka často na dolním okraji silnější. Odtud vznikla mylná domněnka, že sklo je roztok nebo že se v dlouhém období chová jako kapalina. Rozdíly v tloušťce těchto skel vznikly zřejmě už při výrobě, protože se našly i případy, kde je sklíčko nahoře silnější. Starověké skleněné výrobky ani optické přístroje žádnou takovou deformaci nevykazují.

Roztavená sklovina se tvaruje:

- **foukáním**, kdy sklář nabere sklovinu na sklářskou píšťalu a vyfukuje ji do dřevěné nebo kovové otvácí formy,
- **lisováním**, kdy se odměřené množství skloviny naleje do formy a dotváří pohyblivým trnem,
- **litím**, kdy se sklovina naleje do formy a případně dotvoří,
- **tažením**, kterým se vyrábějí skleněná vlákna,
- **rozfoukáním** taveniny, kterým se vyrábí skleněná vata, vhněním vzduchu do skloviny se vyrábí pěnové sklo.

(zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sklo>)

Sedm divů světa Feidiův Zeus v Olympii

*Diova socha v Olympii
v představách rytce 16. století*

Diova socha v Olympii byla monumentální, asi 13 m vysoká socha, kterou v roce 433 př. n. l. vytvořil řecký sochař Feidiás. Nacházela se v Diově chrámu v Olympii a byla považována za jeden ze sedmi divů starověkého světa.

Na konci antiky byla v roce 394 n. l. přenesena do Konstantinopole, kde byla pravděpodobně roku 475 zničena při požáru.

Kultovní socha vládce bohů Dia byla vyrobena ze slonoviny tzv. chryselefantinovou technikou, vlasy a šaty byly ze zlata. Trůn z cedrového dřeva byl zdoben zlatem, ebenem, slonovinou a drahokamy. Jádrem sochy bylo dřevěné. Zeus držel v levé ruce berlu s orlem na vrcholu, v pravé ruce měl sochu bohyně Niké. Ve vlasech měl věnec olympijského vítěze. Dílo zdobily četné mytologické výjevy – smrt Niobiných dětí, kentauromachie, amazonomachie a zrození Afrodity.

Starověká Olympie byla místem uctívání Dia, hlavního z řeckých bohů, již dlouho před historickou dobou, obřady však byly konány na otevřeném obětišti. Na počátku

klasického období, v letech 468-456 př. n. l., byl v Olympii postaven architektem Libónem z Élidy mohutný Diův chrám.

V každém řeckém chrámu, který měl být podle náboženských představ pozemským příbytkem božstva, měla být kultovní socha představující dotyčné božstvo. Poté, co athénský sochař Feidiás dosáhl velkého věhlasu svými pracemi na výzdobě Parthenónu a vytvořením kultovní sochy Athény ze zlata a slonoviny pro tento chrám, objevily se snahy opatřit i Diův chrám podobným dílem. Možnost se naskytla v třicátých letech 5. století př. n. l., kdy byl Feidiás donucen odejít z Athén. Byl tedy pozván do Olympie, která byla tehdy součástí Élidy, a za ním přišla i skupina dalších umělců a řemeslníků - jeho spolupracovníků. Ti potom započali práci na díle.

Socha byla instalována v roce 433 př. n. l. a brzy si svojí mohutností a nádherou získala věhlas po celém Řecku i v celém antickém světě. Psali o ní význační starověcí autoři (Strabón, Pausanias), nechyběla v dobových turistických průvodcích a dostala se do známého seznamu Sedmi divů světa.

Z vděčnosti k tvůrci sochy určili obyvatelé Élidy Feidiovy potomky dědičnými konzervátory díla.

Asi 800 let sloužila socha svému účelu. Ve 2. století př. n. l. ji rekonstruoval sochař Damofón. Po nástupu křesťanství byla socha podle některých byzantských pramenů v roce 394 odvezena do Konstantinopole, kde shořela po roce 475 při jednom z požárů, nebo byla za časů východořímského

císaře Theodosia II., který aktivně vystupoval proti pohanským kultům, spálena v roce 408 při požáru Diova chrámu.

*Zobrazení sochy na élidské minci
z římských dob*

Socha samotná se nezachovala a informace o její podobě musíme čerpat z jiných pramenů. Na rozdíl od mnohých jiných děl řeckého klasického sochařství

nestala se tato socha námětem velkého počtu kopií v římské době, nebo pouze velmi volně. Výrazná římská kopie nebyla dosud nalezena. V souvislosti s podobou Diovy sochy byly nalezeny drobnější předměty zachycující jeho podobu. Jedná se např. o élidské mince z římského období.

Hlavním pramenem je proto podrobný popis od řeckého cestovatele a spisovatele 2. století n. l. Pausania, doplněný drobnějšími zmínkami dalších autorů. Dalším významným pramenem jsou vykopávky v Olympii, kde byla nalezena Feidiova dílna, ve které byla socha konstruována, a ve zbytcích smetiště mnoho použitého materiálu a nástrojů.

Socha byla umístěna v zadní části hlavní síně (náu) Diova chrámu na podnoži tvořené černým vápencovým kvádrem. Společně s ní měla výšku 12 až 13 metrů. Dosahovala tedy až velmi těsně pod strop chrámu, jehož sloupy byly vysoké cca 10,5 m. V síni před sochou byla také mělká nádržka z tmavého mramoru naplněná olejem. Jeho výpary konzervovaly slonovinové části sochy a temná hladina

odrážela na sochu světlo dopadající od vstupu. Podlaha síně byla z červeného vápence a obložena vápencem bílým. Před sochou byly nízké zídky, které zabraňovaly návštěvníkům jít k ní příliš blízko. Pro lepší výhled na horní partie díly byly v síni umístěny plošiny.

Zeus seděl na trůně z cedrového dřeva vykládaném ebenovým dřevem a drahokamy. V jeho tváři se zračila vznešenost a klid vládce vesmíru. V levé ruce držel dlouhou berlu rozhodčích Olympiády, taktéž vykládanou drahokamy, na jejímž konci seděl orel. V pravé napřážené ruce držel malou sochu bohyně Niké (2 m), která mu podávala věnec. Bůh měl přes rameno přehozen plášť, který ale nezakrýval jeho hrud' a zahaloval jen spodní část těla. Ten byl posázen palmovými lístečky ze zlata nebo ze skla. Na hlavě pokryté dlouhými vlasy ze zlata, spočíval olivový věnec (věnec olympijských vítězů) ze zeleně emailovaného zlata. Nohy opíral o podnožku.

Trůn, podnožka i podnož byly pokryty četnými mytologickými výjevy a prvky jak plastickými, tak vyvedenými v malbě. Malířskou část výzdoby provedl Feidiův příbuzný (bratr nebo bratranec) Panaios.

Opěradla na ruce byla v podobě sfing, na hlavním opěradle byly z jedné strany Charitky a z druhé Hóry. Charitky byly v mytologii vtělením půvabu a Hóry zosobněním ročních období. Nohy trůnu byly v podobě tančících Niké. Kromě mytologických postav se na trůně nacházely i postavy osmi atletů při osmi olympijských disciplínách. To připomínalo mírové poselství olympiády.

Ve výzdobě byly přítomny čtyři sevřené mytologické výjevy – záhuba Niobiných dětí, amazonomachie, kentauromachie a zrození Afrodity. Děti Niobé byly zahubeny střelami Artemidy a Apollóna za domýšlivost své matky. Tento výjev připomínal Řekům, že každý, kdo se proviní zpupností proti bohům a osudu (hybris), bude potrestán. V amazonomachii - boji Řeků s Amazonkami Feidiás opět, jako to bylo na Parthenónu, připomněl vítězství nad Persií, ale také oslavil rodnou obec Athény tím, že kromě Hérakla vyzdvihl i úlohu Thésea - zakladatele Athén. S výzdobou Parthenónu byl spojen i další výjev - kentauromachie, totiž boj Lapithů s Kentaury, symbolizující věčný a hořký boj Řeků s barbary. Na podnoži bylo zobrazeno zrození Afrodity z moře za přítomnosti hlavních bohů. Tento výjev byl uvozen, jako předtím na Parthenónu a na soše Athény Parthenos, stoupajícím Héliovým vozem (Slunce) na straně jedné a Seléné nořící se do oceánu (Měsíc). Je to odkaz na filozofii Anaxagora z Klazomen, se kterou se Feidiás vnitřně ztotožňoval.

Podle pověsti byl Feidiás při tvorbě sochy Dia v Olympii inspirován verši 528-530 prvního zpěvu Iliady:

"Domluviv Kronův syn, svým tmavým obočím kývl. Ihned kadeře božské se hrnuly do čela vládci z božské nesmrtelné hlavy - a velký Olymp se zachvěl."

(zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Feidi%C5%AFv_Zeus_v_Olympii)

Trénink paměti

Která přísloví představují tyto piktogramy?

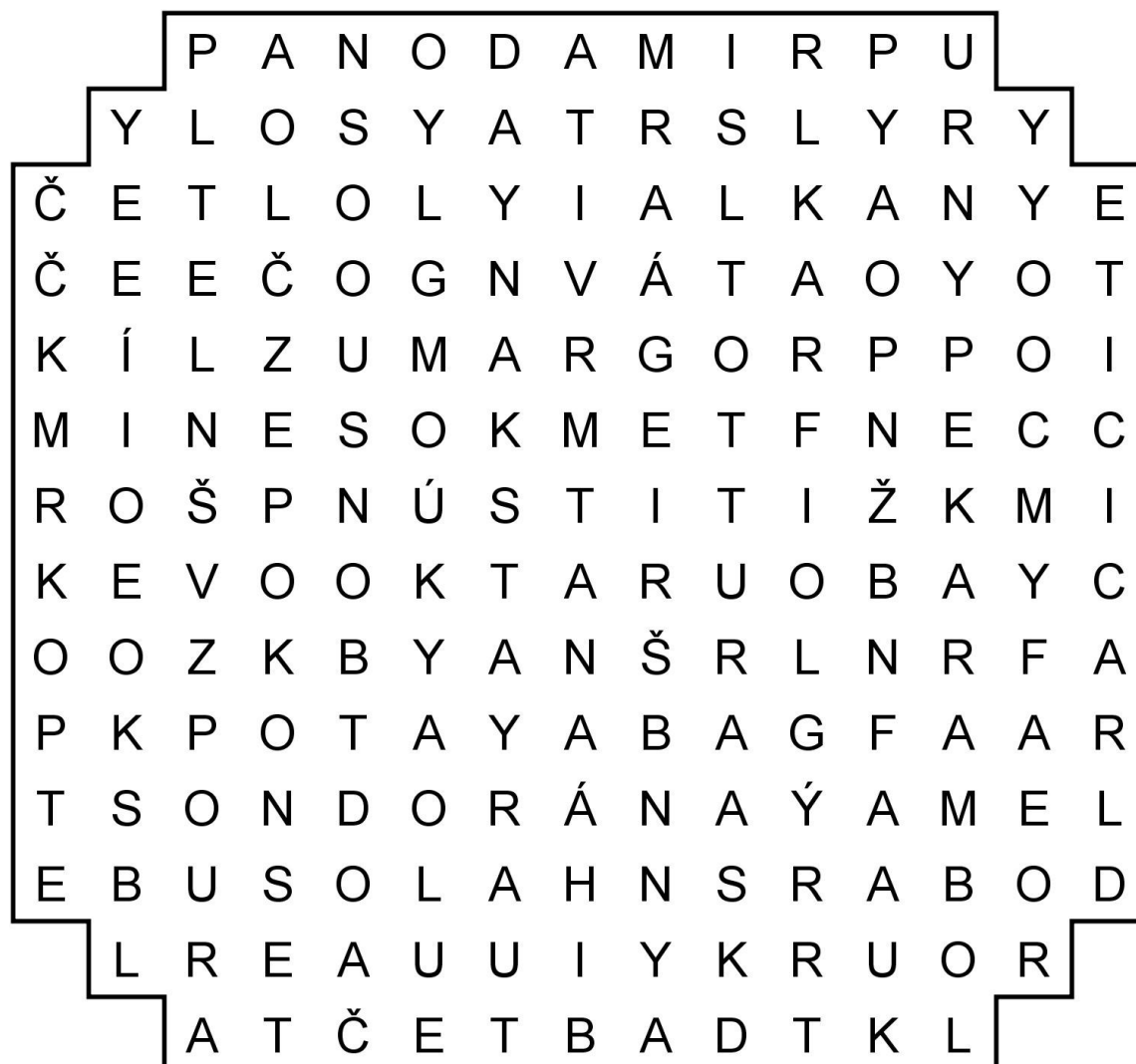
1 	2 	3
4 $100 \times 0 = -V$	5 	6 $t > x \Rightarrow \forall x = \dots$
7 	8 	9
10 	11 	12
13 	14 $IQAM > IQPM$	15
16 	17 	

Správné řešení:

1. Láska hory přenáší.
2. Sytý hladovému nevěří.
3. Lež má krátké nohy.
4. Stokrát nic umořilo vola.
5. Mluvití stříbro, mlčetí zlato.
6. Po bitvě je každý generál.
7. Co oko nevidí, srdce nebolí.
8. Ranní ptáče dál doskáče.
9. Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.
10. Bez peněz do hospody nelez.
11. Mezi slepými je jednooký králem.
12. Kam čert nemůže, nastrčí ženu.
13. Když se dva perou, třetí se směje.
14. Ráno moudřejší večera.
15. Tichá voda břehy mele.
16. Darovanému koni na zuby nekoukej.
17. Koho chleba jíš, toho píseň zpívej.

(zdroj: <http://www.pina.cz/2011/11/25/poznate-17-ceskych-prislovi>)

Osmisměrka

AGFA, ALKANY, BAGR, BOURAT, BROŽE, BULDOZER, BUSOLA, ČELA, ČELENKA, ČETBA, DOBA, DRAMA, ETICI, HRABOŠI, IONY, KANY, KARAMBOL, KARFIOL, KMET, KONZOLA, KOPNOUT, KOSA, KRÁL, LOOK, LOSY, LUNTY, LYRY, MANGANIT, MRVIT, NÁRODNOST, OGAM, OKOP, OSLE, POKRM, PRIMADONA, PROGRAM, RACI, REBUT, ROURKY, RÝGL, SKOPCI, SNOB, SOUČTY, ŠARLAT, TRNKY, TRNY, URNY, ÚSTIT, UZLÍK, VZPOURA

Správné řešení: profese

(zdroj: <http://bjdamo.iplace.cz/menu/zabava/nesoutezni-osmismerky>)

Blahopřejeme

všem oslavencům a oslavenkyním, kteří oslavili či v blízké době oslaví své narozeniny:

Červen

Hnízdilová Vlasta
Kopecká Olga
Talácková Libuše
Štollhofová Marie
Bureš Jan
Navrátilová Růžena
Dopita Pavel
Haláková Libuše
Doležal Jaroslav
Cachová Anna
Málek Lubomír

Červenec

Hejduk Karel
Janoušková Marie
Majksnerová Božena
Hejzlarová Zdeňka
Diblíková Věra
Tichá Miloslava
Menšíková Anna
Krajíčková Květoslava
Šilha Václav

Srpen

Urválková Jana
Procházková Milada
Pražanová Anna
Hejduková Marie
Svoboda Josef
Lebedová Věra
Boušková Marie
Holý Bohuslav
Buňková Stanislava

V minulých třech měsících jsme přivítali nové klienty

Andrlová Květa
Procházková Jiřina
Němcová Drahomíra
Pětioká Miloslava
Navrátilová Růžena
Navrátil Petr

V uplynulém období nás opustili

Pírková Zdeňka
Soukupová Marie
Malá Hedvika
Marková Bohumila
Řádková Soňa
Kyndl Zdeněk
Pecharová Jana

Vzpomínáme.

Pan Štěpánek Zdeněk ukončil pobyt v SeniorCentru Skuteč na vlastní žádost. Tímto mu přejeme hodně zdraví, ať se mu daří.

KAVÁRNA

Otevírací doba:

Pondělí 12.30 – 13.00

Úterý 12.30 – 13.00

Středa 12.30 – 13.00

Čtvrtek 12.30 – 13.00

Pátek 12.30 – 13.00

Kavárnu najdete v hlavní
jídelně střediska PE.

Zpravodaj vychází jako čtvrtletník SeniorCentra Skuteč.

Příspěvky můžete zasílat na email: Kasparova.Lenka@scskutec.cz